

En unik kedel

Gundestrupkedlen blev fundet i 1891 ved tørvegravning i Rævemosen. Den store sølvkedel er udsmykket med en række komplicerede billeder af mennesker, dyr og guder. Fra starten var det tydeligt, at kedlen er unik i både dansk og international sammenhæng. Hvor kedlen stammer fra, og hvordan den er endt i Rævemosen, diskuteres stadig.

I dag hælder man mest mod, at kedlen stammer fra Sydøsteuropa fra et område, hvor de to kulturer, kelterne og thrakerne, levede sammen, og at kedlen kom til Rævemosen med kimbrenne.

Ifølge historiske kilder var kimbrenne et folk, der udvandrede fra Jylland i år 120 f.Kr. til Sydeuropa. Måske har de under togtet fået fat i kedlen og har taget den med tilbage til Vesthimmerland. Hvornår den er nedsat i mosen, vides dog ikke. Det kan være flere århundreder senere.

A unique cauldron

The Gundestrup cauldron was found in 1891 by peat cutters in Rævemosen. This large silver vessel is decorated with complex depictions of humans, animals and gods. It was obvious from the start that the cauldron was unique both for Denmark and internationally. Its origin and how it ended up in a small Danish bog is still debated.

Today, however, the most popular theory is that the cauldron came from Southeastern Europe, from an area where the two prevailing cultures – the Celtic and Thracian – co-existed, and that it was brought to Denmark by the Cimbri.

According to historical sources, the Cimbri were a people who emigrated from Jutland in 120 BC to Southern Europe. Perhaps they acquired the cauldron during their travels and brought it back to Himmerland in Denmark. When it was buried in the bog is not known, and it might have been several centuries later.

Einzigartiger Kessel

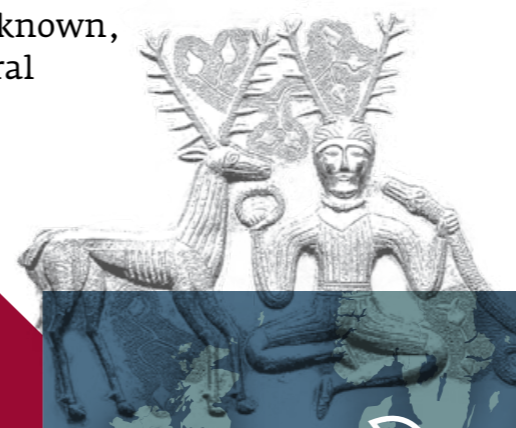
Der Gundestrup-Kessel wurde 1891 beim Torfstechen im Moor Rævemosen gefunden. Der große Silberkessel ist mit komplizierten Bildern von Menschen, Tieren und Göttern ausgeschmückt. Von Anfang war klar, dass der Kessel in dänischem und internationalem Zusammenhang einzigartig ist. Woher der Kessel stammt und wie er im Moor endete, wird nach wie vor diskutiert.

Heute neigt man zu der Ansicht, dass der Kessel aus Südosteuropa aus einem Gebiet stammt, wo zwei Kulturen, Kelten und Thraker, zusammenlebten, und dass der Kessel mit den Kimbern nach Rævemosen kam.

Nach den historischen Quellen waren die Kimbern ein Volk, das 120 v. Chr. aus Jütland nach Südeuropa auswanderte. Vielleicht fiel ihnen auf ihrem Zug der Kessel in die Hände, und sie nahmen ihn mit zurück nach Westhimmerland. Wann er im Moor abgelegt wurde, ist unbekannt. Dies kann mehrere Jahrhunderte später geschehen sein.

Gundestrupkedlen, som den ser ud i dag, efter at alle plader atter er samlet. Kedlen er et teknisk og kunstnerisk mesterværk, der må have imponeret lige så meget i jernalderen, som den gør i dag. Denne nøjagtige kopi kan ses på Vesthimmerlands Museum.

I århundredene før Kristi fødsel bredte de keltiske folk sig i Europa. I det sydøstlige Europa boede keltere og thrakere side om side. Gundestrupkedlen har både træk af keltisk og thrakisk kultur og stammer måske fra et møde mellem de to kulturer.

FÅ MERE VIDEN

Læs på Vesthimmerlands museums hjemmeside

Fortællinger fra Fortiden

NFC

Den værdifulde kedel

Gundestrupkedlen er lavet af rent sølv, vejer hele 9 kg og måler over 2 m i omkreds. Den består af en bundplade, fem inderplader og syv yderplader. Oprindeligt har der været otte yderplader, men den sidste yderplade er aldrig fundet.

Sølvpladerne er fremstillet ved opdrivning indefra og efterfølgende indpunsling af figurer og mønstre. Flere steder ses også rester af forgyldning. Nærundersøgelser af værktøjsspor viser, at der har været anvendt fire forskellige sæt værktøj. Det betyder, at der nok har været fire forskellige sølvsmede i gang med arbejdet.

Hvem, der fik lavet kedlen, og hvad den blev lavet til, ved vi ikke. Det er dog sikkert, at den havde meget stor værdi – også symbolsk – og at håndværkerne har været særligt udvalgte, for arbejdet er af højeste kvalitet.

Yderpladerne har det enkleste udtryk. På dem ses overkroppen af forskellige mandlige og kvindelige guder. Pladen her viser en dødsgud. Fabeldyrene symboliserer død, og den tohovedede ulv på gudens bryst bider to mennesker midt over.

A valuable cauldron

The Gundestrup cauldron is made of pure silver, weighs a full 9 kg and has a circumference of more than 2 m. It consists of a base plate, five inner plates and seven outer plates. Originally there would have been eight outer plates, but the eighth was never found.

The silver plates were ornamented by hammering from the reverse side before final embossing of the figures and patterns. Remnants of gilding are also visible. Close inspection of the punches from the tools indicate that four distinct tool sets were used. This suggests that the cauldron was worked on by four different silversmiths.

Who commissioned the cauldron, and its purpose, is not known. What we do know is that its value was immense – not least symbolically – and that the silversmiths would have been handpicked for their exceptional craftsmanship.

Bundpladen er kedlens kunstneriske og teknologiske højdepunkt. Her ses slutningen af en tyrekamp med en besejret tyr, en kvindelig tyrekæmper og tre hunde. Som den eneste af pladerne har den været helt forgyldt.

Der wertvolle Kessel

Der Gundestrup-Kessel ist aus reinem Silber gefertigt, wiegt nicht weniger als 9 kg und misst über 2 m im Umkreis. Er besteht aus einer Bodenplatte, fünf Innenplatten und sieben Außenplatten. Ursprünglich waren es acht Außenplatten, die letzte wurde jedoch niemals gefunden.

Die Silberplatten wurden von innen getrieben und nachfolgend mit Figuren und Mustern punziert. An mehreren Stellen sind auch Reste von Vergoldung zu erkennen. Detailuntersuchungen der Werkzeugspuren zeigen, dass vier verschiedene Werkzeugsätze benutzt wurden. Das bedeutet, dass wohl vier verschiedene Silberschmiede an der Arbeit waren.

Wer den Kessel herstellen ließ und wofür er angefertigt wurde, wissen wir nicht. Es ist jedoch sicher, dass er einen sehr hohen – auch symbolischen – Wert besaß und dass die Handwerker besonders ausgewählte waren, da die Arbeit von höchster Qualität ist.

Inderpladerne er mere detaljerige og komplicerede end yderpladerne. Denne viser et menneske, der dyppes i en kedel omgivet af krigere. Det er blevet tolket som en menneskeofring, men viser nok snarere døde krigere, der genopstår ved kedlens hjælp.

Den hellige kedel

Gundestrupkedlen blev fundet i moser, hvor den blev ofret til guderne. Ofringen af kedlen må have været en prægtig religiøs fest med deltagere fra nær og fjern.

I forbindelse med ofringen blev kedlen skilt ad, og alle pladerne lagt sammen i bunden af den. Enten blev kedlen nedsat i et allerede gravet tørvehul, eller den blev placeret på mosens faste tørveflade. I al fald er det imponerende, at den store kedel af rent sølv har fået lov at stå urørt i moser. Den må have besiddet usædvanligt høj religiøs værdi, og gudernes magt turde man ikke udfordre.

Hvordan kedlen blev brugt, inden den blev nedsat i moser, kan kilder om kelternes hellige kedler give en idé om. De beretter om blodige menneskeofringer, men også om genopstandelseskedler, der hjalp døde mennesker med overgangen til det næste liv.

A sacred cauldron

The Gundestrup cauldron was found in the peat bog, as an offering to the gods. This sacrifice would have been a splendid religious festival, attended by all the local inhabitants.

As part of the sacrifice, the cauldron was dismantled and all the plates placed in the base of it. It was deposited either in an existing peat pit or on top of the firm peat surface of the bog. Whatever the case, it is impressive that a large vessel made of pure silver has remained untouched in the bog. It must have held extraordinary religious value, and the might of the gods was not to be challenged.

How the cauldron was used before it was deposited in the bog is suggested by sources concerning sacred Celtic cauldrons. They tell of gory human sacrifices, but also of resurrection cauldrons that helped the dead to cross to the afterlife.

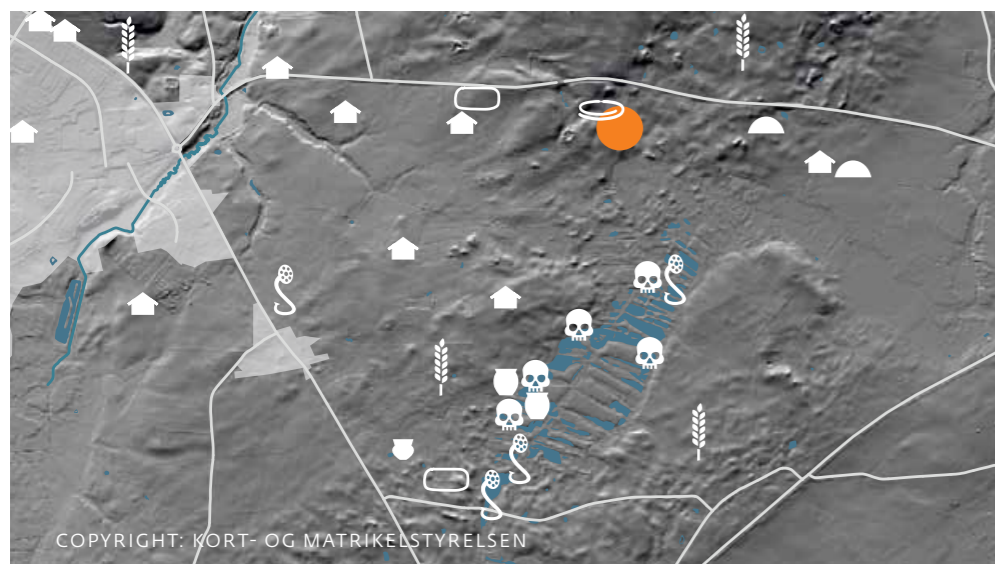

Der heilige Kessel

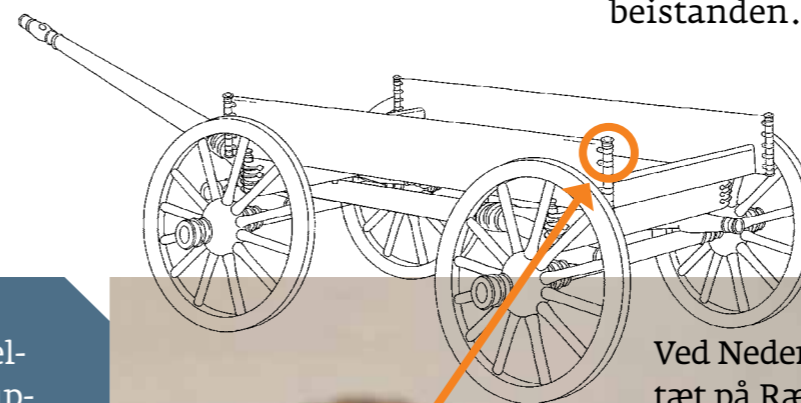
Der Gundestrup-Kessel wurde im Moor gefunden, wo er den Göttern geopfert wurde. Die Opferung des Kessels muss ein prächtiges religiöses Fest gewesen sein.

Bei der Opferung wurde der Kessel zerlegt, und alle Platten wurden zusammen in den Boden des Kessels gelegt. Entweder wurde er in ein bereits gegrabenes Torfloch gesetzt, oder er wurde auf der festen Torffläche des Moores abgestellt. Jedenfalls ist erstaunlich, dass der große Kessel aus reinem Silber unangetastet blieb. Er muss einen ungewöhnlich hohen religiösen Wert besessen haben – und die Macht der Götter wagte man nicht herauszufordern.

Quellen über die heiligen Kessel der Kelten berichten über blutige Menschenopfer, aber auch über Auferstehungskessel, die den Toten beim Übergang ins nächste Leben beistanden.

I oldtiden var moser hellige. Tæt på Gundestrupkedlen (☪) er der fundet ofre fra stenalder (☪), bronzealder (☪) og jernalder (☪). I jernalderen blev der ofret mennesker i moser (☪). Tæt på er der også fundet spor efter jernaldernes marker (☪), bopladser (☪) og grave (☪).

Ved Nedergården – ganske tæt på Rævemosen – er der fundet en keltisk pragtvogn. Sømhovederne har siddet på vognen og holdt dekorerede bronzebeslag på plads. Det er muligt, at vognen og Gundestrupkedlen har indgået i de samme ceremonier og religiøse fester.

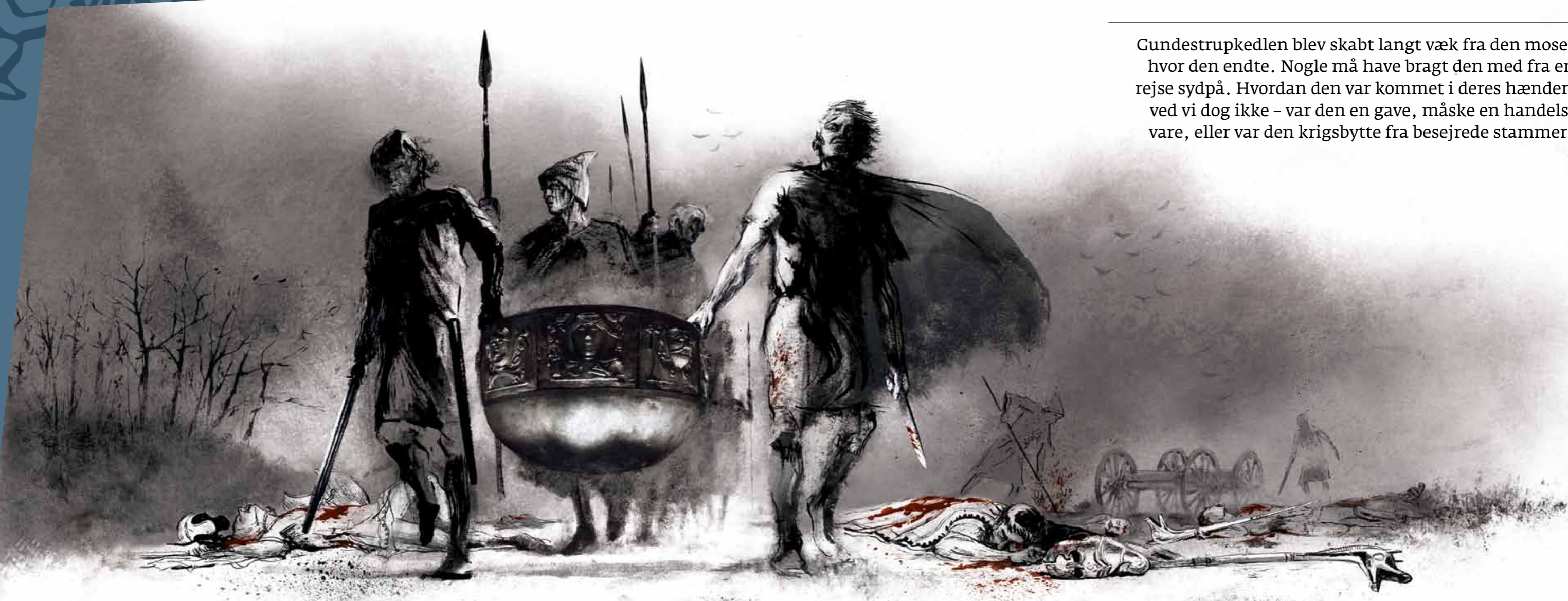

Der er også andre kedler, der er blevet ofret i moser i Danmark. Mosbækkedlen er fundet kun ½ km fra Gundestrupkedlen.

GUNDESTRUP

KULTURARV I DANMARK

Gundestrupkedlen blev skabt langt væk fra den mose, hvor den endte. Nogle må have bragt den med fra en rejse sydpå. Hvordan den var kommet i deres hænder, ved vi dog ikke – var den en gave, måske en handelsvare, eller var den krigsbytte fra besejrede stammer?

TIDSLINJE

Ca. 350 f.Kr. I den tidligste del af jernalderen blev en krigskano ofret i Hjortspring Mose. Den næsten 20 m lange båden er Nordeuropas ældste plankebyggede fartøj.

Ca. 200 e.Kr. Hønen kom til Danmark i den mellemste del af jernalderen og kan ses som eksempel på et af de mange nye tiltag, der prægede perioden.

532-37 e.Kr. Hagia Sofia-katedralen. I 395 blev det romerske rige delt i to. Kun det østromerske rige med hovedsæde i Konstantinopel (Istanbul) forblev levedygtigt.

Danmarks
Oldtid i
Landskabet

500

0

500

1000

1500

2000

Ca. 428-347 f.Kr. Samtidig med den tidligste jernalder i Danmark blomstrede det klassiske Grækenland med storslået arkitektur og evigtgyldige, filosofiske tanker – f.eks. Platon.

Ca. 200 e.Kr. Runerne, de første skrifttegn i Danmark og det germanske område, udvikles under indflydelse af de romerske bogstaver i de første århundreder e.Kr.

315 e.Kr. I århundrederne efter Kristi fødsel kom Romerriget til at omfatte stort set hele middelhavsområdet. Konstantinbuen i Rom er opført efter en sejr i 312.

2009 I rollespil tørner atter anglere, saksere og jyder sammen i drabelige jernalderslag – dog uden fortidens store massakrer og efterfølgende ofre i moserne.

